

Καλησπέρα σας. Θέλω να ξεκινήσω με ένα «ευχαριστώ» στο Διεθνές Βήμα που μου έδωσε την ευκαιρία να βοηθήσω με στην ετοιμασία του βιβλίου. Ήταν η πρώτη φορά που έχω βοηθήσει με την έκδοση βιβλίου και ήταν μια ενδιαφέρουσα και ανταποδοτική εμπειρία για μένα.

Γνώρισα τις εκδόσεις Διεθνές Βήμα το 2005 στην πρώτη δουλειά μου σε ένα λύκειο. Ήμουν 24. Ένας από τους ιδρυτές των εκδόσεων ήταν συνάδελφος στο τμήμα μου. Με προσκάλεσε σε μια βιβλιοπαρουσίαση όπως την σημερινή για αυτό το βιβλίο, «Ο μακρύς θερμός χειμώνας το καπιταλισμού έχει αρχίσει». Η περίληψή του ξεκινά: «Έχουμε μπει στα αρχικά στάδια μιας παρατεταμένης παγκόσμιας οικονομικής κάμψης. Αυτό σημαίνει ότι μπροστά μας έχουμε δεκαετίες οικονομικών, χρηματιστικών και κοινωνικών ανακατατάξεων και ταξικών αγώνων». Φανταστείτε, αυτό τρία χρόνια πριν την κρίση του 2008!

Όταν άλλαξα δουλειά μου έκανε δώρο την αγγλική έκδοση του «Η ιστορία μας γράφεται ακόμη». Νομίζω ότι η επιλογή του έχει σημασία. Το πρώτο βιβλίο, «Ο μακρύς θερμός χειμώνας το καπιταλισμού έχει αρχίσει» μας εξηγεί την αιτία των προβλημάτων που βλέπουμε σήμερα στον κόσμο, στις ζωές μας, και τις δουλειές μας. Τα συζητάγαμε αυτά συχνά στην δουλειά με τον Ζώρζ. Το σημερινό βιβλίο μας δείχνει *τι μπορούμε να κάνουμε* για αυτά τα προβλήματα. Ήθελε δηλαδή να εξηγήσει σε έναν νεαρό συνάδελφο στην πρώτη δουλειά του όχι μόνο τα προβλήματα του καπιταλισμού, αλλά και τον δρόμο προς τα εμπρός για εμάς τους εργαζόμενους.

Όταν μιλάω με συναδέλφους στην τωρινή δουλειά μου για τα προβλήματά μας, κάτι που ακούω συχνά είναι «τι να κάνουμε;». Αυτό επιβεβαιώνει κάτι που είχε πει ο Μάλκολμ Χ. Ο Μάλκολμ Χ ήταν ένας από τους ηγέτες των αγώνων ενάντια στο ρατσιστικό σύστημα του φυλετικού διαχωρισμού στις Ηνωμένες Πολιτείες της δεκαετίας του 1950 και 1960, που εξελίχθηκε σε ένας από τους σημαντικότερους ηγέτες της εργατικής τάξης της χώρας. Είπε ότι δεν είναι ανάγκη να εξηγούμε στον κόσμο ότι υπάρχει πρόβλημα. Ο κόσμος ξέρει ότι υπάρχει πρόβλημα. Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να εξηγούμε ότι εμείς, οι απλοί άνθρωποι του μόχθου, μπορούμε να κάνουμε κάτι για αυτό. Εκεί για μένα είναι η αξία του βιβλίου αυτού: Δείχνει πως τρεις απλούς ανθρώπους σαν και εμάς κατέληξαν να συμμετέχουν σε μάχες που άλλαξαν την πορεία της ιστορίας.

Η πλειοψηφία του βιβλίου είναι στην μορφή συνεντεύξεων με τους τρεις πρωταγωνιστές: Τον Αρμάντο Τσόι, τον Γουστάβο Τσούι, και τον Μοισές Σιο Γουόνγκ. Χάρτες, κείμενα, και φωτογραφίες ζωντανεύουν τις ιστορίες τους.

Θέλω να σας κάνω μια σύντομη περίληψη των τριών ενοτήτων του βιβλίου και στο τέλος να επιστρέψω για λίγο στον τίτλο του.

Η πρώτη ενότητα του βιβλίου λέγεται «Τη διαφορά την κάνει μια σοσιαλιστική επανάσταση»: Οι Κινέζοι της Κούβας. Το πρώτο πράγμα που μου είχε κάνει εντύπωση όταν το έπιασα το βιβλίο είναι ότι υπήρχε μεγάλη μετανάστευση Κινέζων στην Κούβα. Είναι ένα γεγονός λίγο γνωστό εκτός Κούβας. Ο Μοισές Σιο Γουόνγκ εξηγεί πως το ισπανικό στέμμα έφερνε Κινέζους εργάτες δεσμευμένοι με συμβόλαιο στην Κούβα ως εναλλακτική στους Αφρικανούς σκλάβους. 10 με 15% πέθαναν στη διαδρομή από την Κίνα. Το πρώτο καράβι έφτασε στην Κούβα το 1847. Υπολογίζεται ότι μέσα στις επόμενες τρεις δεκαετίες 141 χιλιάδες Κινέζοι εργάτες αναχώρησαν

για την Κούβα, που είχε τότε πληθυσμό μόλις 1,4 εκατομμύρια. Φτάνοντας στο ίδιο λιμάνι που αποβίβαζαν νωρίτερα αφρικανούς σκλάβους, πωλούνταν τα συμβόλαιά τους στους γαιοκτήμονες, οι οποίοι τους μεταχειρήστηκαν όπως τους σκλάβους.

Το 1868 ξεκίνησε ο πόλεμος της ανεξαρτησίας της Κούβας από την Ισπανία, στον οποίο συμμετείχαν χιλιάδες Κινέζοι. Ο Γουστάβο Τσούι εξηγεί πως παρόλο αυτό στην συνέχεια η Κινεζο-κουβανοί αντιμετώπισαν διακρίσεις και ρατσισμό στην Κουβανική κοινωνία. Υπήρχαν και ταξικές διαιρέσεις στην ίδια την Κινεζική κοινότητα. Η περιγραφή των διαιρέσεων αυτών μου θύμισε πολύ την μεταναστευτική κοινότητα από την οποία κατάγομαι εγώ, που είναι η Ελληνική κοινότητα στην Νότια Αφρική.

Οι τρεις πρωταγωνιστές του βιβλίου μεγάλωσαν σε διαφορετικά σημεία της Κούβας, κάτω από διαφορετικές ταξικές συνθήκες και κοινωνικά περιβάλλοντα. Ο κάθε ένας εξηγεί με ποιο τρόπο κατέληξε να συμμετέχει στον επαναστατικό στρατό. Κάτι που με εξέπληξε εδώ ήταν οι ηλικίες τους: ο Αρμάντο Τσόι ήταν 18 χρονών όταν έγινε το στρατιωτικό πραξικόπημα του Μπατίστα και μπήκε σε αντιδικτατορική οργάνωση. Ο Γουστάβο Τσούι εντάχθηκε στο επαναστατικό κίνημα στα 16 του. Ο Μοισές Σιο Γουόνγκ από την τελευταία τάξη του λυκείου. Νομίζω ότι αυτό τονίζει αυτό που είπα πριν: Ότι το βιβλίο δείχνει τον δρόμο προς τα εμπρός για εμάς τους απλούς ανθρώπους. Δεν χρειάζεται να είναι κανείς ειδικός για να ενωθεί με μια πορεία επαναστατικής δράσης.

Η ενότητα τελειώνει εξηγώντας με ποιους τρόπους ο θρίαμβος της επανάστασης του 1959 εξάλειψε τις διακρίσεις κατά των Κινέζων. Ο Μοισές Σιο Γουόνγκ εξηγεί πως «Αυτό συνέβη κυρίως γιατί βάλαμε τέλος στις σχέσεις ιδιοκτησίας που δημιουργούν ανισότητα... είναι αυτό που κατέστησε εφικτό το παιδί ενός Κινέζου να είναι εκπρόσωπος της κυβέρνησης... η Κινεζική κοινότητα εδώ την Κούβα είναι διαφορετική από αυτή στο Περού, τη Βραζιλία, ή τον Καναδά... η διαφορά έγκειται στον θρίαμβο της σοσιαλιστικής επανάστασης».

Η δεύτερη ενότητα έχει τον τίτλο «Θωρακίζοντας την επανάσταση». Ξεκινά το 1975 μετά από αίτημα βοήθειας από την αγκολέζικη κυβέρνηση για να αμυνθεί σε επιθέσεις από το ρατσιστικό καθεστώς του απαρτχάιντ της Νότιας Αφρικής. Όπως είπα νωρίτερα, έχω καταγωγή από την Ελληνική κοινότητα της Νότιας Αφρικής.

Η λέξη απαρτχάιντ σημαίνει «διαχωρισμός». Στο καθεστώς αυτό ο διαχωρισμός γινόταν με βάση το χρώμα του δέρματός σου. Τα αφεντικά ήταν οι λευκοί – κάτω από το 20% του πληθυσμού της χώρας. Όπως και στην Κούβα, αυτός ο διαχωρισμός ξεκίνησε κατά την αποικιοκρατία. Το 1949 ορίστηκαν συγκεκριμένες περιοχές για την κάθε φυλή, που οδήγησε σε βίαιες μετοικήσεις. Οι μαύροι πολίτες στερήθηκαν την ιθαγένειά τους. Οι σεξουαλικές σχέσεις και οι γάμοι μεταξύ ατόμων διαφορετικής φυλής απαγορεύτηκαν. Οι θέσεις εργασίας διαχωρίστηκαν επίσης ανάλογα προς τη φυλή. Το 1970 καταργήθηκε η πολιτική εκπροσώπηση όσων δεν ήταν λευκοί. Διακρίσεις υπήρχαν στον τομέα της εκπαίδευσης, της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, της διασκέδασης και άλλων δημοσίων παροχών και υπηρεσιών. Όσοι αντιστάθηκαν έχασαν τη ζωή τους ή κλείστηκαν στη φυλακή για δεκαετίες, όπως τον Νέλσον Μαντέλα.

Αυτή η φωτογραφία στο βιβλίο δείχνει μια παραλία της Αβάνας που πριν την Επανάσταση ήταν μόνο για λευκούς. Εγώ έχω αναμνήσεις από αντίστοιχες παραλίες που ήταν μόνο για λευκούς

στην Νότια Αφρική. Η εικόνα αυτή συνδυάζει συναισθηματικά για μένα την απανθρωπιά της δικτατορίας του Μπατίστα με το καθεστώς του απαρτχάιντ. Υπογραμμίζει το πνεύμα αλληλεγγύης με την οποία 425 χιλιάδες Κουβανοί εθελοντές στρατιώτες, γιατρούς, και δασκάλους απάντησαν στην έκκληση βοήθειας της Αγκόλας. Αυτοί οι άνθρωποι είχαν πολεμήσει κατά της δικτατορίας του Μπατίστα και είχαν νικήσει. Δεν σταμάτησαν όμως εκεί. Ορθώσανε το ανάστημά τους για να υπερασπιστούν μια χώρα 10 χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά που απειλούταν από ένα παρόμοιο καθεστώς. Σκεφτείτε ότι η Κούβα σήμερα έχει πληθυσμό παρόμοιο με της Ελλάδας –περίπου 10 εκατομμύριοι– και πολύ λιγότερους οικονομικούς και υλικούς πόρους, κυρίως λόγω του οικονομικού εμπάργκο της Ουάσινγκτον που συνεχίζεται και σήμερα. Ποια είναι η διαφορά; Όπως λέει ο τίτλος της πρώτης ενότητας του βιβλίου, «Τη διαφορά την κάνει μια σοσιαλιστική επανάσταση».

Για όσοι και όσες ενδιαφέρονται να μάθουν περισσότερα για αυτή την ιστορία το Διεθνές Βήμα έχει εκδώσει αυτό το βιβλίο, «Κούβα & Αγκόλα – Ο πόλεμος για την ελευθερία» του Χάρι Βιγιέγας, γνωστός και ως Πόμπο. Μαζεύουμε και υπογραφές κατά του εμπάργκο της Ουάσινγκτον εδώ.

Η ήττα της Νότιας Αφρικής στην μάχη του Κουίτο Κουαναβάλε το 1988 δεν ήταν μόνο μια νίκη για τον λαό την Αγκόλας. Δεν ήταν μόνο μια νίκη για τον λαό της Κούβας. Ήταν η αρχή του τέλους του καθεστώτος του απαρτχάιντ στην ίδια την Νότια Αφρική.

Δεν είναι πολύ γνωστό, αλλά αφού ο Νέλσον Μαντέλα αποφυλακίστηκε το 1990 η πρώτη χώρα που επισκέφτηκε ήταν η Κούβα. Υπάρχουν αποσπάσματα από την ομιλία που έκανε εκεί στο βιβλίο, ενδεικτικά: «Η συντριπτική ήττα του ρατσιστικού στρατού στο Κουίτο Κουαναβάλε αποτέλεσε μια νίκη για όλη την Αφρική! Το Κουίτο Κουαναβάλε αποτελεί σημείο σταθμό στον αγώνα για να απελευθερωθεί η ήπειρος από τη μάστιγα του απαρτχάιντ!»

Το κεφάλαιο αυτό για την Αγκόλα ήταν αυτό που μου έκανε την πιο μεγάλη εντύπωση. Σκεφτείτε το: Παιδιά Κινέζων μεταναστών στην Κούβα έγιναν στρατηγοί στην Κουβανική Επανάσταση και μετά πολεμήσανε κατά του στρατού του απαρτχάιντ στην Αφρική, όπου υπάρχει Ελληνική κοινότητα λόγω άλλων μεταναστευτικών κυμάτων με δική τους ιστορία... και εγώ, έχοντας μεγαλώσει σε μια τέτοια κοινότητα κάθομαι μπροστά σας με αυτό το βιβλίο που μιλάει για την ιστορία αυτή. Μπορώ να σας πω ότι σίγουρα δεν έμαθα ιστορία με αυτόν τον τρόπο στο σχολείο!

Στο τέλος του κεφαλαίου για την Αγκόλα και οι τρεις πρωταγωνιστές μας εξηγούν με ποιο τρόπο οι διεθνές αποστολές της Κούβας θωράκισαν την Κουβανική Επανάσταση στην ίδια την Κούβα. Νέοι κουβανοί γιατροί, δάσκαλοι, και άλλοι εργαζόμενοι που δεν έζησαν την δικτατορία του Μπατίστα αποκτούν δια βίωσης μάθημα για το τι σημαίνει καπιταλισμός, τι σημαίνει οικονομική κρίση, τι σημαίνει ανισότητα. Επιστρέφοντας στην Κούβα τα μεταφέρουν αυτά στην υπόλοιπη κοινωνία.

Η τρίτη και τελευταία ενότητα λέγεται «Η Ειδική Περίοδος και μετά». Εδώ θα είμαι λίγο πιο σύντομος για μην ξεπεράσω τον χρόνο που έχω. Η ειδική περίοδος της Κούβας ξεκίνησε με την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης το 1989. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί η αγοραστική ικανότητα της Κούβας στο εξωτερικό κατά 80%. Η Κούβα τότε καλλιεργούσε κυρίως

ζαχαροκάλαμο και πουλούσε την ζάχαρη στην Σοβιετική Ένωση με ευνοϊκούς όρους. Χρησιμοποιούσε τα έσοδα από το εμπόριο αυτό να εισάγει τρόφιμα και πετρέλαιο. Η κατάρρευση του εμπορίου αυτού ξεκίνησε μια κρίση που χρειάστηκε την εφαρμογή μέτρων που είχαν σχεδιαστεί για καιρούς πολέμου. Ο Σίο Γουόνγκ εξηγεί πως δημιουργήθηκαν οργανοπονικοί κήποι και κινήματα αστικής γεωργίας.

Στην συνέχεια βλέπουμε πως παρόλου την ειδική περίοδος η Κούβα ασχολήθηκε με θέματα περιβαλλοντικά όπως τον καθαρισμό του κόλπου της Αβάνας. Απαντάει και σε αίτημα βοήθειας της Βενεζουέλας για την ανάπτυξη σχεδίου αστικής γεωργίας εκεί. Δεκάδες χιλιάδες Κουβανοί βρίσκονται στην Βενεζουέλα προσφέροντας τις υπηρεσίες τους ως γιατροί, νοσοκόμοι, τεχνικοί, δάσκαλοι, προπονητές, και εργαζόμενοι σε άλλους τομείς. Όλα αυτά υπογραμμίζουν τις ικανότητες της τάξης μας καθώς απελευθερωνόμαστε από τον καπιταλιστικό ζυγό. Είπα στην αρχή ότι το βιβλίο δείχνει ότι η σοσιαλιστική επανάσταση είναι ο δρόμος προς τα εμπρός. Αυτή η τελευταία ενότητα δείχνει τον *χαρακτήρα* που χρειάζεται να έχει η επανάσταση για να αντέξει τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσει.

Για να κλείσω, πάμε στον τίτλο του βιβλίου: «Η ιστορία μας γράφεται ακόμη». Ποιανού ιστορία γράφεται; Ελπίζω ότι έχω δείξει ότι δεν είναι απλά η ιστορία των τριών πρωταγωνιστών ή ακόμα την ιστορία του λαού της Κούβας. Τα περιεχόμενα του βιβλίου αυτού είναι και η δική μας ιστορία, την ιστορία της τάξης μας. Ποιοί είναι που την γράφουν την ιστορία αυτή; Η απάντηση του βιβλίου είναι σαφής: Την γράφουν απλοί εργάτες σαν εμάς. Σας ευχαριστώ πολύ.